

Bohoslužby v Zábřehu 23.května 2021

J 20, 19-23

Milé sestry, milí bratři, přijde nám zcela přirozené, že když se s někým potkáme, tak se pozdravíme. Popřejeme dobrý den, nebo zvoláme ahoj, čau a tak podobně. Možná vás někdy také napadlo, jak se asi zdravili lidé v Bibli, nebo alespoň v době Ježíšově a první církve? Jaké používali formulace? Popravdě řečeno, moc situací, které by nám daly nějaký přehled, v Písmu nenajdeme. Když někdo přišel za Ježíšem, oslovil ho Mistře, nebo Pane, bez nějakého dalšího pozdravu. Spojení jako „ahoj“ či „dobrý den“ v příbězích biblických postav nenajdeme. To však neznamená, že by se lidé nezdravili. Na několika málo místech najdeme dva různé typy pozdravů. První z nich odpovídá latinskému „ave“ a zdraví takto archanděl Gabriel Marii, Jidáš Ježíše v Getsemane a potom vojáci Ježíše, když se mu vysmívají. Je to zajímavý pozdrav, protože sice se překládá jako Bud' zdrav, ale je odvozen od slovesa radovat se. Musím říct, že se mi takový pozdrav velice líbí. Přání pěkného, dobrého dne má jistě hodně do sebe, ale vyzývat na potkání k radosti, to také není vůbec špatné. Asi ne vždy má člověk důvody k radosti, stejně jako ne vždy vypadá den před námi dobře. Ale o to nejde, jde spíš o to, že k radosti člověku existují důvody, i když to tak nemusí vypadat. Popravdě, v případech, kdy tento pozdrav v Bibli zazní, před takto pozdravenými nic moc radostného nebylo. Marii čekalo podezření z cizoložství a Ježíše utrpení kříže. Ovšem radost není přeci jen momentální jást. Radost je cosi uvnitř nás, co nevylučuje projev smutku a beznaděje. Radost souvisí s vírou, že za každým křížem přichází odvalený kámen od hrobu, souvisí s důvěrou, že i v utrpení je zde Bůh, který nás podpírá a dovede radostnému jást, i když je to zrovna ta jediná věc, na kterou v tu chvíli nemáme ani pomyslení.

V situaci, kdy je důvod k radosti, ale ta radost není vůbec vidět, nikdo o ní nepřemýšlí, nacházíme učedníky v den, kdy byl Ježíš vzkříšen. Jejich mysl je ponořena do chmurných úvah nad budoucností, protože se stali součástí čehosi, co otřáslo i základy jejich víry. Následovali Ježíše, v jehož blízkosti cítili bezpečí, prožívali radost, nezdálo se, že by cokoliv jejich situaci mohlo měnit. Ale stalo se, co nikdo nečekal. Ježíš byl zatčen, učedníci se rozutekli a po Ježíšově smrti jsou skryti za zavřenými dveřmi. Místo radosti je obklopuje strach. Do tohoto společenství přichází Ježíš s dalším pozdravem, který v Bibli nacházíme – pokoj vám! To jsou také úžasná slova. Stejně jako ta výzva k radosti vnáší do lidského života vědomí něčeho hlubšího, pevnějšího, oč se člověk může opřít. Jsou takřka evangeliem, dobrou zprávou, že situace se může změnit. A jak vidíme, situace se mění, protože za těmi slovy učedníci vidí nejen Ježíše, který se vrací, ale také můžou vnímat, že se slovy pokoje přichází i jeho původce. Vždyť Ježíš přichází nejen jako ztracený přítel, ale také jako vzkříšený Pán. A to je něco, co ze slov pozdravu, ze slov banální společenské formality, činí něco, oč se další den může opřít, co

je člověku pomoci, povzbuzením.

Ovšem v textu jde o něco víc než jen pozdrav. Ježíš přichází mezi své učedníky, přináší pozdrav pokoje, mění jejich situaci. Učedníci mají velikou radost, protože poznávají, že Ježíš je opravdu Boží Syn, je ten, v kterého uvěřili, který přinese spásu jim a celému lidu. Pravdu neměli ti, kteří se nechali svést nenávistí. Ti bránili spíše svoji pravdu. Ta Boží, skutečná, ta křísí Ježíše z mrtvých, přivádí zpět mezi jeho učedníky, aby bylo zřetelné, že se nedá umlčet. Boží slovo spásy nezastaví něco takového jako lidský strach o vlastní existenci. Ať již ho vidíme na Ježíšových soudcích nebo učednících za zavřenými dveřmi. Ježíš tento strach poráží. U těch, kteří jdou jen za svou pravdou, ukazuje, jak je to naivní, když pravdu chtějí sami vytvářet, chtějí nad ní vládnout. Člověk ji může mít na chvíli v ruce, zmocnit se ji, to ano, ale zotročit ji nedokáže. Tak jako nedokázala lidská moc udržet v hrobě Ježíše. Chvíli to vypadalo, že by nad ním soudci zvítězili, ale skutečnost je jiná.

U těch, kteří mají strach, protože si přijdou velice zranitelní, zklamaní, vítězí Ježíš povoláním do služby. Trochu nás to možná zarazí. Stejně jako to zarazilo mnohé pozdější Ježíšovy následovníky. Ti už trochu pozapomněli na tento příběh a řídili se tím, co se zdá normální i nám. Pokud má být někdo dobrým nástrojem, musí být přeci silný, pevný, skoro dokonalý. Selhání, nějaký nedostatek, jsou nepřípustné. Tak jako bylo v prvních stoletích nepřípustné, aby adept na biskupa zapřel ze strachu během pronásledování Ježíše. Bereme to zkrátka naším vlastním pohledem, bereme to s vědomím, že člověk je silný sám o sobě. A nějak přehlížíme, že učedníci, kteří znali Ježíše mnohem lépe než my, také mívali strach, dokázali zapřít jeho jméno, dokázali podlehnout své slabosti.

Z těch, kdo sedí za zavřenými dveřmi, se nikdo necítí jako hrdina. Z Getsemane všichni utekli, Petr se sice jevil trochu odvázněji, ale nakonec dopadl ještě hůř, protože Ježíše přímo zapřel. Tedy materiál nic moc. Ovšem Ježíš nám tady ukazuje, že o použitelnosti učedníků nerozhodují jejich lidské síly, ale Duch, kterého jim předává. Posílá je, aby pokračovali v jeho díle, aby nesli dál to, co přijali, poznali, zakusili. A vdechuje jim svého Ducha, protože ani on sám nekonal ze svých sil, ale z moci Otce, se kterým byl Duchem spojen.

Být Ježíšovým následovníkem, nést jeho evangelium, to má jistě hodně podob. Alespoň se nám to tak může jevit. Vždyť Ježíšovo učení je rozsáhlé, skutky, které konal, nesčetné. Není v lidských silách všechno obsáhnout. Ovšem Ježíš nemluví o předávání učení. Mluví o poslání. A to může být trochu rozdílné, i když samozřejmě poslání s učením úzce souvisí. Měli bychom si uvědomit, že Ježíš nebyl v Janově evangeliu představen jako učitel, ale jako Beránek Boží, jako slovo, které se stalo tělem. Jistě, Ježíš kázal a v kázáních mluvil o mnoha zajímavých obrazech, o možnostech, jak rozumět Mojžíšovu Zákonu. Mluvil o tom, jak má člověk jednat,

aby mohl být považován za spravedlivého. Zároveň ukazoval, že problémem není jen to, že bychom nevěděli, co konat. Problémem je také vztah k Bohu, vědomí toho, že jsme do tohoto vztahu vnesli nedůvěru. Proto, když Ježíš posílá učedníky, mluví o odpuštění hříchů. Všechno, co budou zvěstovat, má ukazovat ke skutečnosti, že Ježíš nezemřel jen kvůli malosti pár soudců, ale protože vzal na sebe naše provinění před Bohem, přijal trest, kterým bychom měli být my sami potrestáni. Na každém člověku potom zůstává jeho rozhodnutí, jak se k této skutečnosti postaví. A zde hraje velikou roli zkušenost učedníků. Když chodili s Ježíšem, mysleli, že všechno záleží jen na nich, že sami zvládnou být jeho učedníky a zvěstovat slovo milosti, ukazovat, jak štědrá je Boží láska. Jenže se ukázalo, že člověk nezná sám sebe, dokud se nedostane do skutečně vážné situace. Je lehké být učedníkem, když je Ježíš populární, když se za ním všichni hrnou. Ale co ve chvíli, kdy upadne v nemilost? Najednou je vidět, jak snadno člověk dokáže selhat, jak snadné je zradit své ideály, zradit i nejlepšího přítele. Být učedníkem, nést Boží slovo, to nejde jen z vlastních sil. Abychom překonali svůj strach, musíme překonat své já. A to lze jen tehdy, když nám k tomu Bůh pomůže sesláním svého Ducha.

Duch je něco, co je nehmatné, nezachytitelné, ale zároveň naplňující a vytvářející prostor k životu. A právě na tomto základě stojí náš život. Neopírá se o věci pevné, jasné, hmatatelné, se kterými můžeme krásně pracovat. Opírá se o Boží milost, která je nezachytitelná, našimi smysly neuchopitelná, ale zároveň cítíme, že nás naplňuje a vytváří prostor, ve kterém se může odehrávat náš život. Když přijímáme dar Ducha svatého, vyznáváme tím, že náš život stojí na impulzech, které přicházejí od Boha. A když takto vybaveni vstupujeme do světa kolem nás, vidíme, že se nemusíme spokojit jen s tím, aby lidé kolem nás prožili dobrý či pěkný den, ale můžeme jim nabídnout, aby v něm zakusili, co je skutečná radost a pokoj.

*Pane Ježíši, dal jsi nám svého Ducha, abychom mohli naplnit tvé poslání v našem světě.
Prosíme o moudrost, abychom s tímto tvým darem uměli dobře zacházet.*

Amen.